

Gewoon Bijzonder 2024-2027

PROGRAMMATEKST

Gewoon Bijzonder 2024-2027

Programmatekst

April 2024

Colofon

Met kennis werken aan een goede gezondheid voor iedereen. Daar staat ZonMw voor. ZonMw programmeert en financiert onderzoek en vernieuwing in gezondheid, zorg en welzijn, stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis en signaleert waar kennis nodig is. ZonMw heeft als belangrijkste opdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Gewoon Bijzonder kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail gewoonbijzonder@zonmw.nl.

Datum: april 2024

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Sociale media

facebook.com/zonmwNL

twitter.com/zonmw

linkedin.com/company/zonmw

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Missie en programmadoelstelling.....	7
2.1. Missie, doelstelling.....	7
2.2. Doelgroepen	7
2.3. Thema's	8
2.4. Relevante uitgangspunten	8
3. Invulling van het programma	12
3.1. Programmalijn 1: bijdragen aan kennisontwikkeling.....	12
3.2. Programmalijn 2: bijdragen aan kennisbenutting	13
3.3. Programmalijn 3: bijdragen aan leren en professionaliseren	14
3.4. Programmalijn 4: Bijdragen aan de kennisinfrastructuur.....	15
4. Samenwerking.....	16
4.1 Samenhang met andere ZonMw programma's	16
4.2 Samenwerking buiten ZonMw	16
5. Communicatie.....	17
5.1 Gebruik van website, sociale media en nieuwsbrieven	17
5.2 Kennisplein Gehandicaptensector	17
5.3 Congressen en bijeenkomsten	17
5.4 Introductie nieuwe commissie en klankbordgroep.....	18
5.5 Productenboekje	18
5.6 Algemene communicatie-activiteiten	18
6. Management en organisatie.....	19
6.1 Opdrachtgever	19
6.2 Opdrachtnemer	19
6.3 Procedure	19
7. Monitoring en evaluatie	20
7.1 Voortgangsbewaking projecten	20
7.2 Voortgang programma.....	20
7.3 Risico's en mitigerende maatregelen	21
7.4 Evaluatie programma.....	22
8. Financiën.....	23
8.1 Totaalbudget.....	23
8.2 Begroting.....	23
Bijlagen.....	25

1 Inleiding

Diverse maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen vormden in 2015 de aanleiding voor het Nationaal Programma Gehandicaptenzorg; inmiddels beter bekend onder de titel “Gewoon Bijzonder”. De afgelopen acht jaar is er vanuit Gewoon Bijzonder gewerkt aan de volgende doelstellingen:

- Via onderzoek kennis (door)ontwikkelen op de thema's gezondheid, gedrag en participatie van mensen met een verstandelijke beperking, meervoudige beperking of niet aangeboren hersenletsel (kortweg: mensen met een beperking) om zo bij te dragen aan de kwaliteit van bestaan van mensen met een beperking.
- Beschikbare kennis bundelen en toepassen, om zo de praktijk van zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking te verbeteren.
- Een duurzame kennisinfrastructuur bevorderen waarmee op het raakvlak van onderzoek, zorg- en ondersteuningspraktijk en opleidingen, kennis beschikbaar is en verder kan worden ontwikkeld.

Veranderingen binnen de langdurige gehandicaptenzorg, zoals een toename van complexe zorgvragen, schaarste aan personeel en veranderingen in de organisatie van zorg, maken het lastig om de kwaliteit van zorg en ondersteuning te behouden én te verbeteren. Het ontwikkelen van nieuwe kennis, het bundelen van bestaande kennis en het stimuleren van de toepassing van deze kennis, zijn onverminderd van belang én kunnen bijdragen aan de oplossing van bovengenoemde maatschappelijke opgaven.¹

Opdracht van het Ministerie van VWS

In juli 2023 ontving ZonMw de opdracht van het ministerie van VWS om een programmavoorstel te ontwikkelen voor een derde fase (2024-2027) van Gewoon Bijzonder (zie bijlage 1 voor de opdrachtbrief).

De kaders en eisen die ten grondslag lagen aan de eerste en tweede fase van Gewoon Bijzonder blijven van kracht en zijn, ook in de opdrachtbrief voor fase III, als volgt geformuleerd:

- Het programma dient zich te richten op hulp, ondersteuning en zorg aan de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een meervoudige beperking en mensen met niet-aangeboren hersenletsel.
- In het programma dienen de thema's gezondheid, gedrag en participatie centraal te staan.
- Met het programma dient een bijdrage geleverd te worden aan de kennisinfrastructuur.
- Er dient te worden samengewerkt met diverse partijen in de kennisinfrastructuur -inclusief het onderwijs- om doelen te bereiken.
- Er dient, binnen ZonMw, te worden samengewerkt met verschillende programma's die de langdurige zorg betreffen en waar raakvlakken zijn met een bepaald onderwerp.
- Mensen met beperking en hun netwerk hebben een centrale plek in het programma.
- Er dient evenwicht te zijn in het (door)ontwikkelen van nieuwe kennis, het bundelen van kennis en het verspreiden en (de-)implementeren van kennis.

Dit alles dient bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de zorg en ondersteuning aan mensen met een beperking.

---

¹ [Kader passende zorg](#)

De looptijd van fase III van Gewoon Bijzonder is vier jaar. Vanuit VWS wordt 7 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de periode van juli 2023 tot en met juli 2027. Voor het eerste half jaar (juli t/m december 2023) is reeds een plan van aanpak opgesteld voor 1 miljoen euro. Voor de periode 2024 tot en met juli 2027 is nog 6 miljoen euro beschikbaar. In hoofdstuk 8 is een globale begroting toegevoegd met de verdeling van middelen over de programmalijnen. Bijlage 3 bevat een uitgebreider financieel overzicht inclusief liquiditeitsprognose. Gezien het beschikbare budget is nadere prioritering binnen de programmalijnen noodzakelijk.

Met VWS is de afspraak gemaakt om halverwege de looptijd van fase III in gesprek te gaan over de koers en resultaten om na te gaan of een uitbreiding/budgetverhoging van het programma wenselijk en/of noodzakelijk is.

Deze programmatekst schetst de contouren van fase III van Gewoon Bijzonder met daarin (beperkt) ruimte om gaande de rit in te springen op actuele ontwikkelingen en om bepaalde thema's in samenwerking met andere partijen (binnen en buiten ZonMw) op te pakken. Een aantal ontwikkelingen staat sterk in verband met het programma, we beschrijven ze hieronder.

VN-Verdrag voor mensen met een handicap

In 2016 is het [VN-Verdrag voor mensen met een handicap](#) geratificeerd door de Nederlandse overheid. Het verdrag heeft als uitgangspunt dat mensen niet gediscrimineerd mogen worden vanwege het feit dat zij gehandicapt zijn en net als ieder ander meedoen in de samenleving. Het VN-Verdrag gaat over alle levensgebieden, zoals wonen, werken, onderwijs, vrijetijdsbesteding, sport, vervoer en zorg. Als mensen met een beperking drempels ervaren om in de samenleving te participeren, dan is het aan de samenleving om die drempels weg te nemen. Participatie is een grondrecht. Dit uitgangspunt versterkt de positie van burgers met een beperking. Iedereen hoort erbij, iedereen doet ertoe. Ondanks gedane inspanningen, wordt geconcludeerd dat mensen met een beperking nog niet gelijkwaardig mee kunnen doen en er meer nodig is. Recent heeft het ministerie van VWS een Nationale Strategie voor implementatie van het VN-Verdrag Handicap opgesteld². Ook in de langdurige zorg voor mensen met een beperking zijn er stappen te maken.

Toekomstbestendige kennisinfrastructuur

De afgelopen acht jaar is, mede vanuit de projecten van Gewoon Bijzonder, hard gewerkt aan een verdere ontwikkeling van de kennisinfrastructuur in de gehandicaptensector. Ook de Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen zijn hierin een onmisbare schakel. Maar deze professionaliseringslag is nog niet klaar. In 2022 heeft Zorginstituut Nederland in opdracht van het ministerie van VWS een advies geschreven over het bereiken van een toekomstbestendige kennisinfrastructuur³, dat vijf richtingen benoemt om de infrastructuur te versterken, te weten:

- Stimuleren van landelijke, regionale en lokale implementatie van kennis en betrekken van cliënten, hun naasten en vrijwilligers;
- Versterken van domein-overstijgende samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en praktijk;
- Versterken van bestaande initiatieven gericht op de verbetering van registratiesystemen, ontsluiting van zorgdata en de data-infrastructuur;
- Stimuleren van passende langdurige zorg door te concentreren op zorg en ondersteuning die bijdraagt aan de kwaliteit van leven, werken en afscheid nemen;
- Het structureel goed inregelen van een landelijke governance.

² [Nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap.pdf \(vgn.nl\)](#)

³ [Advies Kennisinfrastructuur Langdurige Zorg](#)

Voor de laatste aanbeveling heeft VWS in juni 2023 een opdracht belegd bij Zorginstituut Nederland, Vilans, Trimbos-instituut en ZonMw. De overige aanbevelingen zijn logischerwijs zaken waar ook binnen Gewoon Bijzonder aandacht voor is.

Voor een duurzame en toekomstbestendige kennisinfrastructuur is het nodig dat er een continue cyclus is waarin kennisvragen van mensen met een beperking en hun naasten en van zorgprofessionals worden opgehaald, geprioriteerd, beantwoord. En waarin voorzien is in een vindplaats van deze kennis en het implementeren en borgen van deze kennis in de praktijk. Gewoon Bijzonder zal hier verder aan bijdragen middels de vier programmalijnen.

Passende zorg in de langdurige gehandicaptenzorg

Centraal in het in 2022 afgesloten Integraal Zorgakkoord (IZA) staan de principes van passende zorg. Passende zorg is waardegedreven, komt samen met en rondom de patiënt tot stand, vindt plaats op de juiste plek en gaat over gezondheid in plaats van ziekte⁴. Het gaat dan om zorg die werkt, waar mogelijk dicht bij de cliënt; en waarbij cliënt en zorgverlener samen beslissen. Om te doen wat werkt is kennisontwikkeling en -toepassing in de gehandicaptensector onmisbaar, het kent echter ook een aantal specifieke uitdagingen. Veel cliënten hebben meervoudige, complexe problemen. Ook zijn cliëntengroepen vaak relatief klein. Dit brengt, ten opzichte van andere onderzoeksdomeinen, methodologische uitdagingen met zich mee. Een aanpak zoals gebruikelijk in de curatieve zorg, met effectiviteitsstudies en kosten-batenanalyses van interventies bij enkelvoudige aandoeningen is niet direct toepasbaar op de multidisciplinaire en meer holistische ondersteuning van mensen met een beperking. Hiernaast is er veel kennis bij zorgprofessionals, naasten en ervaringsdeskundigen, maar is deze nog niet altijd expliciet en/of evidence-based. In fase III van Gewoon Bijzonder dragen we hieraan verder bij door onderzoek te financieren en passende interventies zichtbaar te maken in de Databank Erkende Interventies. Hierin zullen we samen optrekken met de ZonMw-programma's Langdurige Zorg en Ondersteuning en Passende Zorg.

---

⁴ Integraal Zorgakkoord: samen werken aan gezonde zorg (2022)

6 Management en organisatie

6.1 Opdrachtgever

De opdrachtgever van het programma Gewoon Bijzonder fase III is de Directie Langdurige Zorg van het ministerie van VWS. Op 13 juli 2023 ontving ZonMw de opdracht voor het ontwikkelen van een programmavoorstel (bijlage 1).

6.2 Opdrachtnemer

Het ZonMw-bestuur is het hoogste orgaan binnen ZonMw en draagt de bestuurlijke en bestuursrechtelijke eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering en coördinatie van het programma en legt periodiek verantwoording af aan de opdrachtgever.

HHWRZSURJUDPPDEMHDXMUDWZRRUGHOLMNBGRGDJHOLMNVHWRHUHEHVMBCW
VHQRUSURJUDPPDPDQJHUHHSURJUDPPDVHFUHWVOSURIHVVLRQOVRSKHEVHQQ
FRPPFDWLHHQPSOHPHWDWLEHFOXWHUDVVLVWHVQRGHUKWBIJRJUDPPDEMHDMW
SURJUDPPDEMHDXDSSRUWHHUWDDKHWFOWHUKRRIGDCHYDQXVSWHECK
LHNHQ

Voor dit programma wordt een aparte programmacommissie ingericht. Maar tevens zal Gewoon Bijzonder bijdragen aan de commissie die is ingericht voor de programma's LZO II en Passende Zorg in de langdurende zorg. Tenminste twee commissieleden zullen hier de linking pin vormen, om op die manier goede afstemming te waarborgen tussen programma's die zich richten op de langdurige zorg (ofwel programma's met een focus op dezelfde sector/doelgroepen).

De programmacommissie van Gewoon Bijzonder bestaat uit een voorzitter, vicevoorzitter en leden. Tevens is er vanuit VWS en VGN een waarnemer aanwezig. Commissieleden worden op persoonlijke titel benoemd, dus nemen niet deel namens een organisatie. Daarnaast dienen zij zich te houden aan de code 'Omgaan met persoonlijke belangen'. Bij de samenstelling van de commissie wordt rekening gehouden met de deskundigheden van de leden. Hierbij letten we op een evenwichtige verdeling van expertises vanuit de volle breedte van de gehandicaptenzorg. Voor een specifieke subsidieronde kan ZonMw aanvullende expertise (bijvoorbeeld een commissielid uit een ander ZonMw-programma) toevoegen aan de commissie.

Het programmateam heeft de eindverantwoordelijkheid voor het programma. De commissie heeft inspraak en geeft advies op de volgende punten:

- het programmavoorstel;
- beoordelen, prioriteren en ter honorering of afwijzing voorleggen aan de directeur van ZonMw;
- communicatie- en implementatieactiviteiten voor het programma;
- monitoren en begeleiden van de projecten binnen het programma;
- de zelf- en eindevaluatie van het programma.

Het bestuur van ZonMw is verantwoordelijk voor het instellen van een programmacommissie.

6.3 Procedure

ZonMw hanteert zoveel mogelijk standaard procedures en criteria voor alle programma's. Een beschrijving daarvan wordt gegeven in de brochure 'Procedures ZonMw' (zie [Procedure ZonMw](#)). Voor de verschillende subsidieoproepen die vanuit Gewoon Bijzonder worden uitgezet, worden per oproep algemene en programma-specifieke procedures en criteria geformuleerd. Het gaat om relevantie- en kwaliteitscriteria. Deze criteria vormen de basis voor de beoordeling van subsidieaanvragen.

7 Monitoring en evaluatie

7.1 Voortgangsbewaking projecten

Alle projecten worden beoordeeld conform de ZonMw-systematiek met behulp van voortgangs- en eindrapportages. Doel van deze monitoring is om te volgen of het project, uitgaande van de projectaanvraag, zowel inhoudelijk als tijdsmatig op schema ligt. Het programmabureau voert deze monitoring uit. Bij grote afwijkingen in de voortgang of het verloop van het project, informeert het programmabureau de programmacommissie, zodat zij de mogelijkheid heeft tot bijsturing. Tevens wordt de programmacommissie regelmatig op de hoogte gesteld over de voortgang en uitkomsten van projecten, middels een toegestuurd overzicht of bespreking in de vergadering van de programmacommissie.

De monitoring bestaat uit de volgende elementen:

- Gehonoreerde projecten leveren, afhankelijk van de looptijd, één of meerdere schriftelijke voortgangsrapportage(s) aan.
- Ieder project levert een eindrapportage en financiële eindverantwoording aan. Het format van het eindverslag is passend bij de aard en grootte van het project.
- Per ronde wordt gekeken of andere monitoringsinstrumenten, zoals projectbezoeken om ter plaatse een indruk van de voortgang te krijgen of digitale contactmomenten, wenselijk zijn. Dit kan bijvoorbeeld aanvullend op of ter vervanging van het voortgangsverslag.
- Bij grotere projecten die in aanmerking komen voor een aanvraag voor een verspreidings- en implementatie impuls wordt in de afrondende fase van het project een gesprek gevoerd over het eventuele vervolg.
- Vanuit het programmateam worden soms, meer ondersteunend, gesprekken gevoerd met de projectleiders, bijvoorbeeld over de verspreiding of implementatie van de resultaten.
- Soms wordt, op het niveau van een ronde, een evaluatie of overkoepelend onderzoek uitgezet, waar de medewerking van projecten gevraagd wordt. Dit wordt in de subsidieoproep vermeld.

Inhoudelijk zal de monitoring zich conform de ZonMw-systematiek richten op de voortgang, resultaten en (mogelijke) impact van de projecten.

7.2 Voortgang programma

Het ministerie van VWS blijft op de hoogte van de voortgang van Gewoon Bijzonder conform de werkafspraken tussen VWS, NWO en ZonMw. Dit betreft de volgende ZonMw-brede rapportages:

- Jaarverslag: geeft een overzicht van de uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten van het programma. De rapportage van de resultaten richt zich op de resultaten en opbrengsten van het programma.
- Jaarplan: beschrijft op hoofdlijnen de activiteiten en ontwikkelingen voor het opvolgende jaar. Dit jaarplan wordt (in compacte vorm) opgenomen in het ZonMw-brede jaarplan.
- Jaarrekening: een overzicht van de besteding aan programmamiddelen in het voorafgaande jaar wordt opgenomen bij het jaarverslag.
- Voortgangsrapportage: vindt één keer per jaar plaats waarin de bereikte doelen en eventuele knelpunten of afwijkingen ten opzichte van het jaarplan worden benoemd.

ZonMw informeert de opdrachtgever schriftelijk via het voortgangs- en jaarverslag.

Daarnaast vindt vanuit het programmateam maandelijks afstemming plaats met de waarnemer van VWS over de uitgezette activiteiten en de voortgang daarvan.

7.3 Risico's en mitigerende maatregelen

Voor dit programma gelden enkele risico's die hieronder, samen met de mitigerende maatregelen, beschreven worden.

Risico

Gewoon Bijzonder is een relatief klein, maar arbeidsintensief, programma.

Toelichting

Gewoon Bijzonder is niet sec een onderzoeksprogramma. Naast het ontwikkelen van nieuwe kennis is juist het toepasbaar maken en implementeren van reeds bestaande kennis en interventies een heel belangrijk onderdeel van het programma. Dit is waar de gehandicaptensector behoefte aan heeft. Het programma zou dus zeker niet alleen maar moeten inzetten op grootschalig onderzoek. Door in fase III het accent te blijven leggen op kleinere rondes zal de animo voor onderzoek in de gehandicaptensector blijven. Deze animo is nodig om de onderzoekstraditie in de sector te versterken en te intensiveren en zo veel mogelijk impact te bereiken. De hiermee gepaard gaande hogere programmakosten kunnen gezien worden als een investering die nodig is om bij te dragen aan kennisontwikkeling in en het versterken van de kennisinfrastructuur van de gehandicaptensector.

Mitigerende maatregel

Hogere programmakosten om voldoende medewerkers in te kunnen zetten voor de verschillende rondes en een goede planning om erop toe te zien dat de vele (kleine) rondes goed in de tijd worden uitgezet.

Risico

Het niet afronden van alle projecten binnen de looptijd van het programma, waardoor ook monitoringstaken doorlopen na afronding van Fase III.

Toelichting

De ervaring met projecten is, ZonMw breed, dat er regelmatig vertragingen optreden. Zo ook bij projecten van Gewoon Bijzonder. Hierdoor bestaat het risico dat ook na de looptijd van fase III er nog projecten niet afgerond zullen zijn.

Mitigerende maatregel

We zullen met name in de eerste helft van het programma (2024-2025) subsidierondes voor langer lopende projecten uitzetten.

Risico

Een pandemie of andere ingrijpende ontwikkelingen kunnen bij alle projecten voor vertraging en het niet kunnen behalen van de doelstellingen zorgen

Toelichting

Vertraging, bijvoorbeeld in het geval van een pandemie, kan ertoe leiden dat zorginstellingen of personeel niet voldoende betrokken kunnen worden omdat hun aandacht gaat naar het primaire proces (de zorg), en niet naar het meewerken aan onderzoek. Hierdoor kan bijvoorbeeld de inclusie van cliënten achter blijven.

Mitigerende maatregel

In het geval van een pandemie of onvoorziene omstandigheden gaan we coulanter om met de looptijd van projecten. Problemen met de inclusie zouden mogelijk opgelost kunnen worden door projecten langer te laten doorlopen. Hiervoor kan een budgetneutrale verlenging een oplossing zijn.

Door een goede planning van de verschillende rondes en goede afstemming met partijen in het veld en de programmacommissie, verwacht het programma alle voorgestelde activiteiten goed te kunnen uitvoeren. Jaarlijks zal gemonitord worden of aan alle beloofde inspanningen is voldaan en e.e.a. komt natuurlijk ook terug in de tussentijdse- en eindevaluatie van het programma.

7.4 Evaluatie programma

Halverwege de programmaperiode (half 2025) voert het programmabureau een tussenevaluatie uit. Hierin worden behaalde resultaten, (internationale) ontwikkelingen, ervaringen in subsidierondes en andere signalen die ZonMw bereiken naast elkaar gelegd. Daarnaast blijven de gehandicaptenzorg en de kennisinfrastructuur de komende jaren volop in ontwikkeling. Op basis van bovenstaande punten kan het noodzakelijk zijn het programma bij te sturen. ZonMw overlegt met de waarnemer van VWS over voorstellen voor eventuele bijsturing van het programma. Halverwege de looptijd zal ook een gesprek met VWS plaatsvinden over mogelijkheden voor uitbreiding van het programma.

Aan het eind van de programmaperiode (derde kwartaal 2027) zal een externe eindevaluatie van het programma plaatsvinden conform de ZonMw-procedures. Deze richt zich enerzijds op het proces en anderzijds op het inzichtelijk maken van de opbrengsten van het programma. De procesevaluatie toetst de gekozen wijze waarop het proces is begeleid in relatie tot de programmadoelstellingen. In de evaluatie van de opbrengsten zal worden meegenomen wat de projecten bijgedragen hebben aan de programmadoelstellingen.

8 Financiën

8.1 Totaalbudget

Het ministerie van VWS heeft in de opdrachtbrief (d.d. 13 juli 2023) aangegeven dat een budget van 7 miljoen euro beschikbaar wordt gesteld voor de uitvoering van het programma Gewoon Bijzonder fase III (periode half 2023 t/m half 2027).

In 2023 is reeds 1 miljoen euro ontvangen om alvast te starten met enkele voorbereidende activiteiten voor fase III. Voor dit geld is een apart plan gemaakt, waarmee reeds de volgende activiteiten zijn gefinancierd (die dus wel horen bij fase III van het programma):

- Algemene kosten voor opstart fase III en uitvoering van enkele activiteiten: 100.000 euro
- Voucher subsidieronde: 200.000 euro (20 projecten van 10.000 euro)
- Databank erkende interventies subsidieronde: 200.000 euro (8 projecten van 25.000 euro)
- Subsidieronde 'open onderzoeksrunde': 500.000 euro (bijdrage aan de ronde: 10 projecten van 250.000 euro; looptijd van 3 jaar; 2024-2026).

De algemene kosten (100.000 euro) zijn in de begroting terug te vinden onder algemene kosten 2023. De overige kosten (900.000 euro voor rondes) zijn terug te vinden onder de programmaliijn kennisontwikkeling 2023.

Gezien de beperkte middelen zijn er reeds inhoudelijke keuzes gemaakt over de activiteiten die uitgevoerd worden. Deze keuzes zijn mede gebaseerd op activiteiten die in fase II van Gewoon Bijzonder zijn ingezet. De visie van de programmacommissie en klankbordgroep op deze keuzes kan voor belangrijke aanscherping zorgen. Voor een beperkt deel van het budget zal de programmacommissie en de klankbordgroep een belangrijke stem hebben als het gaat om het prioriteren van onderwerpen en het vormgeven ervan.

Met VWS is afgesproken om halverwege de looptijd van fase III te overleggen over de voortgang van Gewoon Bijzonder en de mogelijkheden om aanvullende middelen toe te kennen.

8.2 Begroting

Onderstaande tabel geeft een overzicht (in €) weer van de budgetverdeling van het programma Gewoon Bijzonder fase III.

Budgetverdeling 2023 – 2027	
Programma onderdeel	Budget
<i><u>Programma</u></i>	
Kennisontwikkeling	€ 2.400.000
Kennisbenutting (o.a. VIMPS)	€ 1.000.000
Leren en Professionaliseren	€ 690.000
Evaluatie	€ 50.000
Communicatie en Implementatie	€ 330.000
Overig	€ 482.000
<i><u>Algemene kosten</u></i>	
Commissiekosten (reiskosten en vacatiegelden)	€ 78.000
Klankbordgroep (reiskosten en vacatiegelden)	€ 78.000
Algemene kosten	€ 235.000
Programmakosten ZonMw	€ 1.656.075
Totaal	€ 6.999.075

De onderzoekstraditie in de gehandicaptensector is nog steeds in ontwikkeling. De ervaring in de afgelopen 8 jaar (fase I en II van Gewoon Bijzonder) heeft nadrukkelijk uitgewezen dat er relatief veel behoefte is aan kleine 'behapbare' rondes. Een zeer belangrijk onderdeel van het programma is het toepasbaar maken en implementeren van reeds bestaande kennis en interventies. Dit is een heel belangrijk onderdeel in de gehandicaptensector waar op ingezet moet blijven worden.

Door in fase III het accent voor een belangrijk deel te blijven leggen op kleinere rondes zal de animo voor onderzoek blijven. Deze animo is nodig om de onderzoekstraditie in de sector te versterken en zo mogelijk te intensiveren. Op die manier wordt in het veld de meeste impact bereikt.

Hoewel het gaat om een (financieel gezien) klein programma, betreft het daarmee dus wel een tijds- en arbeidsintensief programma, te weten: een praktijkgericht programma in nauwe aansluiting op landelijke beleidsambities en de doorvertaling hiervan naar de praktijk. Het programma kent vrij veel (kleine) subsidierondes en opdrachten. De hiervoor benodigde werkzaamheden staan los van de omvang of de hoeveelheid gehonoreerde projecten.

Zo zijn kleine subsidierondes net zo arbeidsintensief als grote subsidierondes, maar t.o.v. één grote ronde zijn meerdere kleinere rondes nodig. Al met al is dat dus een arbeidsintensiever traject, waardoor de programmakosten hoger uitvallen dan gemiddeld. Deze hogere programmakosten kunnen gezien worden als een investering die nodig is om bij te dragen aan kennisontwikkeling in en het versterken van de kennisinfrastructuur van de gehandicaptensector.

Ook het betrekken van ervaringsdeskundigen (in de vorm van een klankbordgroep) is een onmisbaar, maar tijdsintensief onderdeel van het programma. Ook de begeleiding van de klankbordgroep door ZonMw maakt onderdeel uit van de programmakosten.

Bijlagen

1. Planning en budget aankomende subsidierondes (periode 2024-2027)

Programmalijn 1: Kennisontwikkeling

(door)ontwikkelen van kennis (via onderzoek) op geprioriteerde thema's die verband houden met kwaliteit van bestaan van mensen met een beperking.

Voor de periode 2024-2027 is er een bedrag van **1,5 miljoen euro** beschikbaar. Planning:

- Voorjaar 2024: subsidieronde sociale initiatieven. Budget: 300.000 euro (10 projecten van 30.000 euro). Looptijd: 1-2 jaar
- Najaar 2024: subsidieronde fysieke leefomgeving. Budget: 600.000 euro (2 projecten van 300.000 euro). Looptijd: 3 jaar (mogelijk i.s.m. LZO)
- Voorjaar 2025: één of twee kleine subsidierondes, onderwerpen nader te bepalen. Budget: 600.000 euro. Looptijd: 1-2 jaar

Programmalijn 2: Kennisbenutting

optimaal benutten van reeds ontwikkelde kennis en producten, door in te zetten op het toegankelijk maken, bundelen, verspreiden, implementeren en borgen in praktijk, beleid, onderwijs en onderzoek, met het oog op gerichte verbetering van de praktijk van zorg en ondersteuning.

Voor de periode van 2024-2027 is er een bedrag van **1 miljoen euro** beschikbaar.

- Doorlopend 2024-2026: VIMP subsidieronde (VIMPs die nog voortkomen uit fase I en II van Gewoon Bijzonder). Budget: 200.000 euro (voor maximaal 5 VIMPs)
- Najaar 2024: subsidieronde Databank Erkende Interventies (bedoeld om interventies in de databank erkende interventies op te nemen). Budget: 250.000 euro (10 interventies van 25.000 euro); indien samen met LZO dan 125.000 euro per programma
- 2025/2026: een bedrag van 550.000 (of 675.000) euro vraagt nadere invulling in overleg met de programmacommissie.

Programmalijn 3: Leren en professionaliseren

het versterken van het leervermogen en leerklimaat van professionals in de gehandicaptensector zodat zij in samenwerking met naasten, met actuele kennis en vaardigheden, waarde kunnen toevoegen aan het leven van mensen met een beperking die aangewezen zijn op langdurige zorg en ondersteuning.

Voor deze doelstelling is een bedrag van **690.000 euro** beschikbaar.

- Zomer 2024: subsidieronde werkplekieren (borduur voort op resultaten uit fase II van Gewoon Bijzonder, n.a.v. een opdracht rondom werkplekieren). Budget: 300.000 euro. Looptijd 1-2 jaar (mogelijk i.s.m. LZO)
- Najaar 2025: ronde die nadere invulling vraagt. Budget: 390.000 euro.

Programmalijn 4: Kennisinfrastructuur

het programma wil de totstandkoming van een volwassen kennisinfrastructuur in de gehandicaptenzorg stimuleren. Voor deze programmalijn is geen apart budget gereserveerd. Deze programmalijn maakt deel uit van de overige beschreven programmalijnen.

2. Financieel overzicht en liquiditeitsprognose

1. Verplichtingen	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
<u>Programma</u>						
Kennisontwikkeling	900.000	900.000	600.000			2.400.000
Kennisbenutting (o.a. VIMPs)		400.000	400.000	200.000		1.000.000
Leren en professionaliseren		300.000	390.000			690.000
Evaluatie				50.000		50.000
C&I		110.000	110.000	110.000		330.000
Overig		161.000	161.000	160.000		482.000
<u>Algemene kosten</u>						
Commissie/KBG kosten (reiskosten en vacatiegelden)		52.000	52.000	52.000		156.000
Algemene kosten	100.000	45.000	45.000	45.000		235.000
Programmakosten ZonMw		411.140	425.609	440.078	379.248	1.656.075
Totale Verplichtingen	1.000.000	2.379.140	2.183.609	1.057.078	379.248	6.999.075
2. Liquiditeitsoverzicht	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
<u>Programma</u>						
Kennisontwikkeling	900.000	600.000	500.000	260.000	140.000	2.400.000
Kennisbenutting (o.a. VIMPs)		300.000	400.000	300.000		1.000.000
Leren en professionaliseren		200.000	300.000	190.000		690.000
Evaluatie				50.000		50.000
C&I		110.000	110.000	110.000		330.000
Overig		161.000	161.000	160.000		482.000
<u>Algemene kosten</u>						
Commissie/KBG kosten (reiskosten en vacatiegelden)		52.000	52.000	52.000		156.000
Algemene kosten	100.000	45.000	45.000	45.000		235.000
Programmakosten ZonMw		411.140	425.609	440.078	379.248	1.656.075
Totale Uitgaven	1.000.000	1.929.140	1.983.609	1.497.078	589.248	6.999.075
3. Bevoorschotting Opdrachtgever	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
<i>Beschikbaar volgens opdrachtbrief</i>	1.000.000	2.000.000	2.000.000	1.500.000	500.000	7.000.000
Gewenste bevoorschotting door opdrachtgever	1.000.000	2.000.000	2.000.000	1.500.000	500.000	7.000.000
Liquiditeitsprognose ZonMw (totaal tabel 2)	1.000.000	1.879.140	1.993.609	1.607.078	519.248	6.999.075
Verschil	0	120.860	6.391	-107.078	-19.248	925

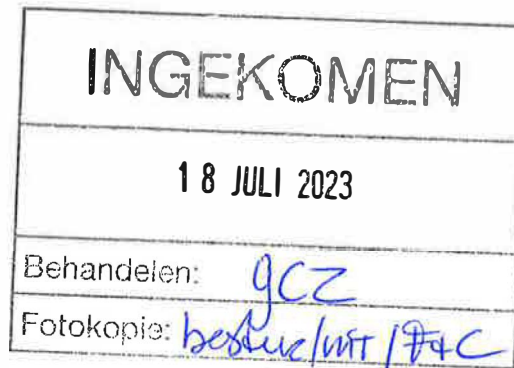
3. Opdrachtbrief VWS voor Gewoon Bijzonder fase III

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

ZonMw
T.a.v. de heer prof. dr. M.A. Ikram
Postbus 93245
2509 AE DEN HAAG

Datum 13 juli 2023
Betreft opdracht Gewoon Bijzonder 2023 en vervolgfase 3 2024-2027

VWS
DLZ
Afdeling 1

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Blok, I.D. (Ingrid)
beleidsmedewerker
T 030-3407102
M 06-31753373
id.blok@minvws.nl

Kenmerk
3636572-1051042-LZ

Kenmerk afzender

Bijlage(n)

Geachte heer Ikram,

Met deze brief verzoek ik u een programmavoorstel voor de derde fase van Gewoon Bijzonder (2024 – 2027) te ontwikkelen.

Programmavoorstel 2024 - 2027

De kaders en eisen die ten grondslag lagen aan de eerste en tweede fase van het programma blijven ongewijzigd van kracht. Deze zijn onder andere:

- Het programma dient zich te richten op hulp, ondersteuning en zorg aan de doelgroep mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een meervoudige beperking en mensen met niet-aangeboren hersenletsel.
- Er staan drie thema's centraal: gezondheid, gedrag en participatie.
- Met het programma dient tevens een bijdrage geleverd te worden aan de kennisinfrastructuur.
- Samenwerken met diverse partijen in de kennisinfrastructuur -inclusief het onderwijs- om doelen te bereiken.
- Binnen ZonMw samenwerken met verschillende programma's die de langdurige zorg betreffen cq waar raakvlakken zijn met een bepaald onderwerp.
- Mensen met beperking en hun netwerk hebben een centrale plek in het programma.
- Evenwicht in (door)ontwikkelen nieuwe kennis, bundelen en verspreiden, en (de)implementeren.

Ik verzoek u om voor deze 3de fase van Gewoon Bijzonder (**2024-2027**) een programmavoorstel te leveren. Hierin dienen de uitkomsten van de interne en de externe evaluatie (die eind oktober wordt afgerond) meegenomen te worden. In overleg tussen uw en mijn medewerkers zal gewerkt worden aan een concrete invulling van het programmavoorstel voor de 3de fase Gewoon Bijzonder.

Wilt u mij uiterlijk **eind november 2023** het uitgewerkte programmavoorstel sturen?

Activiteiten 2023

Vooruitlopend op het programmavoorstel voor de 3de fase, verzoek ik u om een kort voorstel te leveren voor activiteiten die in de 2de helft van **2023** kunnen worden uitgevoerd. Hiervoor hebben de afgelopen maanden diverse overleggen tussen uw en mijn medewerkers plaatsgevonden, teneinde een aantal

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

onderwerpen nader uit te diepen. De hieruit voortvloeiende activiteiten zijn:

- Extra budget voor de huidige 'open onderzoeksronde' op thema's gezondheid, gedrag en participatie zodat meer projectaanvragen gehonoreerd kunnen worden.
- Stimuleren dat 'interventie-eigenaren' meer interventies opgenomen krijgen in de *datbank erkende interventies*. Dit sluit ook aan bij de aanpak van een aantal verdiepingstrajecten van Begeleiding a la Carte.
- *Vouchers* voor zorginstellingen- onderwijsinstellingen om meer uitwisseling tussen zorg en onderwijs (bijv. gastlessen) te bewerkstelligen. In deze ronde dient een deel van het budget 'gereserveerd' te worden voor aanvragen van de opgeleide ambassadeurs gehandicaptenzorg.
- *Actuele kennis bundelen* betreffende VG7 (EVB+ en mogelijk ook LVB+), vergelijkbaar met de eerdere *In Vizier*-trajecten die zijn uitgevoerd.
- *Inventarisatie van lokale en regionale netwerken* en initiatieven, teneinde inzicht te krijgen in bewijskracht (werkzame elementen) van deze initiatieven. Tevens inzicht verkrijgen of hierdoor instroom in Wlz voorkomen kan worden of kan worden uitgesteld.
- *Programmakosten* Gewoon Bijzonder, om extra inzet t.a.v. communicatie en implementatie en totstandkoming programmavoorstel fase 3 te realiseren.

VWS
DLZ
Afdeling 1

Kenmerk
3636572-1051042-LZ

Ik verzoek u mij voor **eind juli 2023** een beknopt voorstel voor de hierboven genoemde activiteiten te sturen.

Budget

Het kasbudget (door mij gewenste liquiditeitsprognose) voor dit programma en uw uitvoeringskosten in 2023 en in 2024-2027 is kaderstellend en is jaarlijks als volgt:

- 2023: € 1 miljoen.
- 2024: € 2 miljoen.
- 2025: € 2 miljoen.
- 2026: € 1,5 miljoen.
- 2027: € 0,5 miljoen.

In de programmavoorstellen dient u een duidelijke begroting op te nemen alsmede een realistische en passende liquiditeitsprognose, binnen het kaderstellend kasbudget. Indien het niet realistisch is om het jaarlijkse kasbudget volledig te benutten dan vraag ik om dit transparant te maken. Recent hebben uw en mijn medewerkers met elkaar afgesproken om elkaar tijdig(er) op te zoeken bij de start van nieuwe of continuering van programma, om zo de ambities en de het beschikbare jaarbudget tijdig met elkaar te delen.

Met vriendelijke groet,

de Minister van Langdurige Zorg en Sport
namens deze:
de directeur Langdurige Zorg,

drs. M. Geschiere

www.zonmw.nl

MET KENNIS WERKEN AAN EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl